פועלי כל הארצות התאחדו!

זו הדרך

ZO HADEREKH زو هديرخ

גליון 31, 5 באוגוסט 2009

טרור שנאה בתל-אביב

התקפת הדמים על "בר הנוער" של הקהילה ההומו-לסבית בתל-אביב, שבוצע במוצ"ש (1.9), רציחתם של שניים (ליז טרובשין, בת 16, וניר כץ, בן 26), ופציעתם הקשה של צעירים נוספים, לא היו אירוע מבודד של שנאה, גזענות ורצחנות.

את מסע ההשתוללות האלים נגד נוער הומו-לסבי אין להבין כאירוע של מטורף יחיד. חייבים למקמו על רקע מסכת הדה-לגיטימציה והאיומים, המופנים בשנים האחרונות כלפי הקהילה הגאה. אולם, גם הצרת המרחב הבטוח עבור הקהילה היא רק סימפטום למתקפה הכוללת המחריפה על החירויות הדמוקרטיות בישראל.

כאשר אוסרים לצעוד ב״מצעד הגאווה״ בירושלים (תיקון לחוק יסוד: ירושלים, שאושר בקריאה טרומית), מדוע שלא ינסו לאסור את ציון הנכבה? כאשר אוסרים על ערבים, אזרחי ישראל, להינשא לפלסטיניות, תושבות השטחים (התיקון לחוק האזרחות, שכבר אושר), מדוע שלא ייאסרו נישואים חד-מיניים?

ישנם בקהילה ההומו-לסבית שמיהרו להפנות אצבע מאשימה כלפי שרי ש״ס ומנהיגיה. זו עובדה, שראשיה של מפלגה זו מצטיינים בהסתה כלפי הקהילה הגאה. אך בהתרכזות הזאת בש״ס, או בחרדים בכלל, למעשה מלבינים את אנשי הימין. במתקפותיהם היומיומיות נגד חופש הביטוי, הדעה וההפגנה, בהצעות החוק הגזעניות שהם מקדמים, ובשלילת העקרון של שוויון זכויות למיעוטים – סללו שר החוץ ליברמן, ראש הממשלה נתניהו, ח״כ אלדד ודומיהם את הדרך למתקפה גם על זכויות הקהילה הגאה.

הדמוקרטיה אינה ניתנת לחלוקה. לכן המפתח להבנת פשע השנאה כלפי הקהילה הגאה אינו בהתבוננות שטחית ובהצבת ״העולם הנאור״ מול ״העולם החשוך״, או בהצבת החילונים מול החרדים. המפתח הוא במערכה ציבורית לוחמת בין אלה המנסים לקצץ בדמוקרטיה עד כדי דרדורה לפאשיזם, לבין אלה הפועלים להגנת החירויות הדמוקרטיות ולהעמקתן.

אורי וולטמן

(בנושא הסכנות לדמוקרטיה – ר׳ עמודים 2-3)

מול הסכנה של מלחמה גרעינית

השבוע מציינים ברחבי העולם מלאות 64 שנים להטלת פצצות האטום על הערים היפניות הירושימה ונגאסקי. פשע מלחמה זה שירת בעיקר את שאיפת ארצות-הברית להפגין את עליונותה הצבאית ואת חתירתה להגמוניה עולמית בעולם שלאחר מלחמת העולם השנייה.

בעשרות השנים שחלפו מאז השואה הגרעינית הזאת, שהפילה מאות אלפי קורבנות וזיהמה את האוויר והקרקע ביפן בקרינה רדיו-אקטיבית, מתנהלת מערכה בינלאומית לאיסור הפיתוח, האיחסון והשימוש בנשק גרעיני ובכל נשק אחר להשמדה המונית.

בשנת 1968 נחתמה לראשונה האמנה לאי-הפצת הנשק הגרעיני, שעד כה חתמו עליה 189 מדינות, לרבות חמש מדינות החמושות בנשק גרעיני: ארצות-הברית, בריטניה, צרפת, רוסיה וסין. רק ארבע מדינות בעולם אינן חתומות על האמנה: ישראל, הודו, פקיסטן וקוריאה הצפונית. לפחות לגבי שלוש הראשונות ידוע, כי יש ברשותן נשק גרעיני. בשעתו גם חתמו ארצות-הברית וברית-המועצות על הסכמים להגבלת ניסויים גרעיניים ולצמצום הפיתוח של אמצעי שיגור כמו טילים בין יבשתיים.

והנה, בניגוד לכל הגיון, דווקא מישראל הקטנה והפגיעה, ואפילו מסביבתו הקרובה של ראש הממשלה נתניהו (יועצו הביטחוני עוזי ארד) יוצאים קולות בזכות השימוש בנשק גרעיני בעימות שאולי יתרחש עם אירן. חשוב להדגיש, כי כל אופציה כזאת כרוכה בתיאום מלא, גלוי או סמוי, עם הממשל של ארה״ב.

הנשיא אובאמה הכריז לאחרונה על כוונתו לפעול לצמצום מלאי הנשק הגרעיני. אך מארה״ב נשמעים גם קולות אחרים. השבוע מבקר בישראל אריק קנטור, המצליף של הרפובליקאים בקונגרס האמריקאי, ששב והדגיש, כי מנקודת ראותו, ״ישראל נמצאת בחזית המלחמה האידיאולוגית עם האיסלם הקיצוני״. בהקשר זה הוא תמך בעמדה המסוכנת של נתניהו, לפיה קיימת אופציה צבאית בעימות עם אירן.

לכן נודעת חשיבות רבה לפעילות הציבורית בישראל נגד פיתוח, אחזקה ושימוש בנשק גרעיני ולמען מזרח-תיכון חופשי מנשק להשמדה המונית (ר׳ מודעה בעמוד האחרון).

חוק "האיום הדמוגרפי"

"הממשלה הזאת היא ממשלה מסוכנת, כיוון שהיא משתמשת לרעה בכוח השלטון, כדי להנציח את שלטונה וכדי לפגוע בנורמות יסוד של מערכת דמוקרטית" – התריע ח"כ **דב חנין** (חד"ש) בדיון בקריאה שנייה ושלישית בחוק התפלגות סיעה (חוק מופז), שנערך ב-28.7.

בהמשך דבריו ציין חנין, כי ראש הממשלה נתניהו בועט אפילו במסורת של תנועתו, הליכוד. בהקשר זה הזכיר חנין את דבקותו של מנחם בגין, מי שהיה מנהיג הליכוד וראש ממשלה, בכללי המשחק הפרלמנטריים ואת התנגדותו העקבית לממשל הצבאי, שהוטל על האוכלוסייה הערבית בישראל (עד 1966).

הליכוד בראשות נתניהו מתייחס לאזרחים הערבים כאל איום דמוגרפי ומקדם חוקים אנטי-דמוקרטיים, מופקרים, כמו "חוק האזרחות", השולל אפשרות של איחוד משפחות בין אזרח ישראלי לבין תושב פלסטיני מהשטחים. "חוק האזרחות" מתיר לשר הפנים למנוע נישואין והקמת משפחה בישראל מפלסטינים מהשטחים מתחת לגיל 35 ומפלסטיניות מהשטחים מתחת לגיל 25, שנישאו לאזרחים ישראלים. זהו חוק גזעני, אשר כדי להכשירו בדעת הקהל ובעולם עוטפים אותו בתירוצים ביטחוניים חסרי שחר.

"חוק מופז", ציין חנין, מראה, כי מבחינתו של נתניהו, מותר לעשות הכל כדי להחזיק בשלטון – גם לרמוס נורמות שלטוניות ופרלמנטריות. גישה זו מאיימת באופן מסוכן על המרחב הדמוקרטי בחברה הישראלית. הצעות החוק הממשלתיות, לרבות "חוק האזרחות" ו"חוק מופז", כמו גם המדיניות התאצ'ריסטית הקיצונית – כל אלה מציבים את הדמוקרטיה הישראלית על מדרון חלקלק, העלול לדרדר את החברה בישראל למציאות שאיש אינו רוצה לחיות בה.

בדיון על "חוק מופז" הביא ח"כ **עפו אגבריה** (חד"ש) דוגמאות המלמדות, כיצד התפיסות הגזעניות, שנעשה בהן שימוש במדיניות האפליה כלפי האזרחים הערבים, מתפשטות בחברה הישראלית ופוגעות גם בקבוצות נוספות, כמו העולים מחבר העמים ומאתיופיה.

השילוב בין הלכי הרוח הגזעניים לבין הרמיסה של כללים דמוקרטיים, הזהיר אגבריה, מוביל לתפירת חוקים, לשלילת זכויות מהאופוזיציה ולרקבון מוסרי. בהקשר זה תהה אגבריה, אם לא יהיה נכון לראות בהתעקשות של נתניהו על מתן זכות ל-7 ח"כים להתפלג מסיעה (חוק מופז) מעין הזמנה לשבת שבעה על הדמוקרטיה הישראלית.

העדר נגישות לשירותי בריאות בנגב

ועדת העבודה והרווחה של הכנסת דנה ב-22 ביולי בהצעה לסדר של ח"כ **חנא סוייד** (חד"ש) בנושא העדר הנגישות של תושבי הנגב, ובעיקר - תושבי הכפרים הלא-מוכרים, לשירותי הבריאות. סוייד התריע על המחסור במרפאות, ברופאים, ברופאים מקצועיים, בבתי מרקחת ובשירותים פרא-רפואיים.

ועדת העבודה והרווחה תבעה ממשרד הבריאות ומקופות החולים לשפר את שירותי הבריאות הניתנים לתושבים ביישובים הלא-מוכרים. הוועדה החליטה לערוך סיור בכפרים הלא-מוכרים, כדי לעמוד מקרוב על המצוקות בתחום הבריאות ובתחומים נוספים.

ישראלים, פליטים ומהגרי עבודה הפגינו נגד הגירוש

אלפי ישראלים, פליטים ומהגרי עבודה הפגינו במוצ"ש, 1.8, בגן לוינסקי בדרום תל-אביב בקריאה לשינוי המדיניות ביחס לפליטים ומהגרי העבודה ולמנוע את גירושם של ילדי פליטים ומהגרי עבודה.

ח"כ דב חנין (חד"ש) אמר באירוע:

"השבוע הגענו לשני הישגים חשובים במאבק למען הפליטים: דחיית גירוש הילדים וביטול הנוהל "גדרה-חדרה". הישגים אלה מלמדים, שמאבק ציבורי יכול להוביל לשינוי ולמנוע גזירות. אולם, מאבק זה לא יסתיים עד אשר הממשלה תקבע מדיניות כוללת של התייחסות לפליטים ומהגרי עבודה על-פי נורמות אנושיות ובינלאומיות מקובלות. בנוסף, יש למנוע את קבלת חוק 'המלחמה בפליטים' בכנסת ולהבטיח תנאים נאותים לפליטים, למהגרי עבודה ולילדיהם".

בינתיים ממשיכים אנשי יחידת עוז במעצר של מהגרי עבודה ללא אישורים, המועברים לבתי כלא.

מחאת משוררים נגד גירוש פליטים

אירוע מחאה נגד גירוש הפליטים ומהגרי עבודה יתקיים ביום ד', 5 באוגוסט, בשעה 17.00, מול מתקן של משטרת ההגירה ברחוב צורף 5, חולון.

האירוע, אשר יישא את הכותרת: "שירת בנות ובני הפליטות, הפליטים ומהגרי העבודה", הוא אירוע שישי מסוגו מטעם "גרילה תרבות". המשוררים ימחו על מבצע גירוש הפליטים בידי יחידת עוז.

בין המשוררים המשתתפים באירוע: מואיז בן הראש, אהרון שבתאי, מאיה בז'ראנו, רוני סומק, יודית שחר, נוית בראל, מתי שמואלוף, רועי ארד, יעל ברדה, גליה אבן חן, איתן קלינסקי, משה יצחקי, אוסנת סקובלינסקי, רוני הירש, יובל בן עמי, יערה שחורי ואלמוג בהר. מנחה: יהושע סימון.

עצומת מחאה נגד תמיכת ישראל בחרם האמריקאי על קובה

בשבוע שעבר החל איסוף חתימות על עצומת מחאה נגד תמיכת ישראל בחרם האמריקאי על קובה. בעצומה נכתב: "לפני עשרות שנים ארצות הברית הטילה חרם מסחרי, ימי, וכלכלי על קובה. ישראל היא בין המדינות הבודדות, שתומכות בחרם הזה. החרם יוצר עוולות קשות לתושבי קובה, ולא נראה כי החרם יוצר אפילו רבע דבר חיובי אמיתי למישהו. ממשלת ישראל, אנו מבקשים להפסיק את התמיכה בחרם". המעוניינים להצטרף - יחתמו על העצומה בכתובת: www.atzuma.co.il/petition/dotany/2/1000

חד"ש מבקשת להנציח את שמו של המשורר מחמוד דרוויש בעכו

חבר מועצת עיריית עכו, אחמד עודה (חד"ש), מבקש להנציח בעכו את שמו של המשורר הפלסטיני מחמוד דרוויש ולקרוא רחוב או דרך בעיר על שמו.

עודה ציין, כי דרוויש עשה את צעדיו הראשונים כמשורר בעיר עכו, וכי על העיר לכבד את זכרו. "דרוויש משורר דגול, וקריאת רחוב על שמו תתרום לדו-קיום בעכו, שהיא עיר מעורבת. זה גם צעד סמלי לקראת השלום" – אמר עודה.

ממשלה דורסנית ומסוכנת לדמוקרטיה

קואליציית נתניהו בסיכום המושב הראשון של הכנסת ה-18.

מאת **מוחמד ברכה**

הכנסת ה-18 יצאה בשבוע שעבר לפגרת הקיץ לאחר ארבעת חודשי כהונתה הראשונים. סיכום מעללי הממשלה בארבעה חודשים אלה יכול לפרנס עלילה המצטיינת בדורסנות כלפי החברה והדמוקרטיה.

ראש הממשלה נתניהו הקים ממשלה מנופחת, שבה 30 שרים ו-9 סגני שרים. כינינו אותה בבדיחות הדעת ממשלת עלי ביבי ו-40 השודדים. אך בדיעבד הסתבר, כי ממשלה זו אכן שדדה את הקופה הציבורית ואת האזרחים.

במהלך בזק של 24 שעות בלבד, הובילה הממשלה שינוי בחוק יסוד, שאיפשר לה להגיש תקציב לשנתיים. היא נקטה צעד קיצוני כזה למרות שאנו נמצאים בעיצומו של משבר כלכלי, שקשה כעת להעריך את השלכותיו. בארצות-הברית ובמדינות נוספות בוחנים שוב ושוב את המדיניות הכלכלית, אך בישראל, הממשלה מקבלת החלטות לשנתיים.

הדיון בתקציב עצמו ובחוק ההסדרים הגדול מאי-פעם בעבר נעשה במהלך בזק, במטרה לאשר במהירות את הרפורמות של ההפרטה ואת הגזירות הכלכליות.

הקרטלים הגדולים, שלהם דואגת הממשלה ולהם הקצתה סיוע בהקף של עשרות מיליוני שקלים, ישקמו את עסקיהם. אבל הפועלים שפוטרו מעבודתם ואלה שמאבדים את בתיהם בשל חוב משכנתה – אלה נדרשים כעת לשלם את העלאות המסים ואת העלאות המחירים.

ממשלת נתניהו ממשיכה לשעבד את הכלכלה הישראלית להון הגדול. הביטוי הבוטה – הצעת החוק בדבר הפרטת הקרקעות, המצויות בידיו של מינהל מקרקעי ישראל. אפילו אחד היועצים של ראש הממשלה הודה, כי רק האלפיון העליון יפיק תועלת מהפרטת הקרקעות.

סירוס הכנסת

אחת המטרות שממשלת נתניהו הציבה בפני עצמה היא – אילוף הכנסת. לשם כך התערבה הממשלה ברגל גסה בעבודת הכנסת והובילה לצמצום מספר החברים בכל אחת מוועדותיה. מאחר שהממשלה כוללת 40 שרים וסגני שרים, התקשתה הקואליציה לאייש את ועדות הכנסת בהרכבן הקודם, והיא כפתה על הכנסת עבודה במתכונת מצומצמת, המונעת מסיעות קטנות ובינוניות ייצוג בוועדות רבות. וכך הממשלה התנפחה ועבודת הכנסת צומקה.

במסגרת המתקפה על מעמדה של הכנסת כריבון, הובילה הקואליציה סדרת חוקים תחת הכותרת "חוקי משילות". בפועל מדובר בנסיון גס למנוע מהכנסת להפיל ממשלה ברוב של 61 חברי כנסת. לפי חוק שהוצע, 65 חברי כנסת לא יוכלו להחליט על סיום כהונתה של ממשלה, הנשענת על 55 ח"כים בלבד.

במסגרת אותם חוקי משילות, הוביל נתניהו אישית את הצעת החוק המאפשרת פרישה של 7 ח"כים מסיעה, גם כאשר הם אינם מהווים שליש מהסיעה ("חוק מופז"), וזאת במטרה לצמק את האופוזיציה בדרך של פיתוי ושוחד.

הכשלת כל יוזמת שלום

ממשלת נתניהו מחויבת לשלום ההתנחלויות, ולא לשלומה של ישראל. אחרת אי-אפשר להבין את ההתעקשות של נתניהו וממשלתו על המשך הבנייה בהתנחלויות.

מבחינת החוק הבינלאומי, כל ההתנחלויות שהוקמו בשטחים שנכבשו ביוני 1967, לרבות בירושלים המזרחית, הן בלתי חוקיות. אין שום מדינה בעולם שהכירה בסיפוח ירושלים המזרחית לישראל, ובמקביל - אין גם שום ממשלה שהכירה בירושלים המערבית כבירת ישראל.

זמנו של הקולוניאליזם חלף והעמים השתחררו, חוץ מאשר העם הפלסטיני. אך ממשלת נתניהו עוסקת בהכחשת המציאות ורואה לנגד עיניה רק את ההתנחלויות. היא אפילו דוחה את ההצעות של הנשיא אובאמה, המנסה להזיז משהו באזור מתוך שיקוליו האזוריים, ובכלל זאת מורכבות המצב בעירק ובאפגניסטן והחשש מעימות עם אירן.

פן נוסף של הכיבוש הוא המצור הנמשך על 1.4 מיליון הפלסטינים החיים ברצועת עזה. אם לפני שהוטל המצור היו נכנסים לעזה מישראל 183 פריטי סחורה, כיום מותר להכניס לרצועה רק 12-13 פריטים. משמעות הדבר – מחסור חמור במוצרים בסיסיים ובחומרי בנייה לשיקום ההריסות.

ממשלת נתניהו מנסה לעשות הון פוליטי מהפילוג בזירה הפלסטינית בין פתח לחמאס. הניסיון להתייחס לגדה ולרצועה כאל שתי ישויות מדיניות הוא פסול לחלוטין.

במסגרת אותה מדיניות של הכחשת המציאות, מתעלמת ממשלת נתניהו גם מהיוזמה הערבית, המציעה לישראל שלום עם כל העולם הערבי והאיסלמי תמורת נסיגה לגבולות ה-4 ביוני 1967. יוזמה זו מפריכה את הטענות, שישראל מבודדת ואינה רצויה באזור. הרי המדינות הערביות מציעות לה שלום ונורמליזציה, ובלבד שתיסוג מהשטחים הכבושים.

הממשלה הנוכחית, שבמרכזה החיבור בין נתניהו לליברמן, דוחה אפילו מה שהיה מוסכם על ממשלות בעבר. היא מתעלמת אפילו מהסכמי אוסלו. זו ממשלה שבשם השמירה על "א"י השלימה" מציעה לפלסטינים כמה קנטונים מנותקים זה מזה, כאשר עצמאותם תתבטא רק בדגל הפלסטיני שיונף בהם.

שר הביטחון ברק, המבקר בבירות שונות במטרה לשווק את מדיניות נתניהו, הוא המלבין של ההתנחלויות, שכן הוא שמחליט לאשר בנייה בהן.

בסיכום, ממשלת נתניהו הוכיחה כבר בחודשי כהונתה הראשונים את מסוכנותה לדמוקרטיה, לחברה ולחיים המשותפים בין יהודים לערבים.

לפי נאום בכנסת,

בעת הצגתו של אי-אמון של סיעת חד"ש בממשלה, 27.7.

הייתכן משבר משכנתאות בישראל?

ריבית נמוכה מאוד, עוני ועודף ממון אצל משקיעים – מתכון לבועת נדל"ן.

מאת **דניאל רוזנברג**

משכנתאות הסאב-פריים בארצות-הברית היו הגורם המיידי החשוב ביותר למשבר הכלכלי הנוכחי.

המשכנתאות המכונות סאב-פריים (באנגלית: שאינן מציגות דרישות פרעון אמיתיות ללקוח) ניתנו בתנאים חשודים לרוכשי דירות, אשר רבים מהם לא היו מקבלים אשראי בתנאים רגילים (הלוואות פריים, כלומר ללקוחות המסוגלים לפרוע). רבים מלוקחי משכנתאות הסאב-פריים היו עניים, בעיקר מקרב האוכלוסייה השחורה, אשר הלוואות הסאב-פריים היה האופן היחיד, שבו יכלו להשיג גישה לדיור יציב. ומדוע שיווקו אותן? משום שהלוואות הסאב-פריים היו גורם חשוב בהתעשרות של מנהלים ואנשי עסקים מהמגזר הפיננסי, בעיקר מנהלי חברות, אשר עסקו בשיווק המשכנתאות, בשיווק פוליסות ביטוח לגביהן, או בביסוס של מכשירים פיננסיים, שהתבססו עליהן.

בישראל, שלא כמו בארצות-הברית, לא קיימת מערכת של מתן משכנתאות לאוכלוסיות חלשות. סיבה אחת היא, שיחסית לארה"ב, הגישה לדיור בישראל נותרה סבירה. סיבה אחרת, היא מבנה המגזר הפיננסי בישראל, המבוסס על נטילת סיכונים בינוניים. אך לפי אינדיקטורים חשובים, נראה שהמצב בתחום זה הולך להשתנות, וזאת כתוצאה מצירוף של גורמים שונים.

ראשית, ריבית בנק ישראל, אשר נשארת נמוכה מאוד במונחים היסטוריים ועולמיים (0.5%), מעודדת יצירה של בועת נדל"ן ועליית מחירים בלתי-מבוקרת בשוק הדירות. הכסף הזול, הזורם להשקעות בנדל"ן, גורם לתופעה המכונה "אינפלציית נכסים", אשר במסגרתה עולים שוויים של נכסים פיננסיים מסוימים בשיעורים גבוהים בהרבה ממדד המחירים הכללי. וזה אכן בדיוק המצב בשוק הדיור: מחירי הדיור עלו בשיעורים של 4.3% ברכישת דירות ושל 2.2% בדמי השכירות, וזאת בזמן שמדד המחירים בכללותו עלה ב-1.1% בלבד. נוכח הסימנים להיווצרותה של בועת נדל"ן במשק, רבים בעיתונות הכלכלית קוראים לנגיד בנק ישראל להעלות חזרה את שיעור הריבית, וזאת גם במחיר החמרת המיתון.

שנית, המשקיעים המוסדיים, כלומר, קרנות הפנסיה ובתי השקעות גדולים, עלולים למלא תפקיד מרכזי בליבוי השתוללות של משכנתאות. משקיעים אלה, המחזיקים בחלק הארי של כספי הציבור, ולכן הם הגורמים הפיננסיים החשובים ביותר במשק, עלולים לנצל את בועת הנדל"ן ולספק נזילות לבנקים ולחברות, המעורבים במתן אשראי זול לדיור. לאחר שהוכיחו במשבר האחרון, כי אינם מסוגלים להעריך נכונה סיכונים של השקעות בקניית איגרות החוב של הקונצרניים, שהונפקו בידי החבורה המכונה בישראל "הטייקונים התעשייתיים" - קרנות השקעה אלה עלולות להיות המצתים גם של המשבר הפיננסי הבא.

שלישית, הרפורמה בקרקעות, שנכון לרגע כתיבת שורות אלה עדיין לוטה בערפל, עלולה גם היא להאיץ את היווצרות בועת הנדל"ן. אם הרפורמה שיזם נתניהו תאושר, שטחים נרחבים של אדמות המדינה יועברו לידיים פרטיות. הפרטה כזאת, אם תקרה, עלולה לתת דחיפה חזקה לספסרות במקרקעין ולניפוח נוסף של בועת הנדל"ן. במקביל, בעלות פרטית על קרקע היא גורם, אשר עלול לשחק תפקיד מרכזי גם מצד הביקוש: בעלי קרקע עלולים ליטול משכנתאות בתנאים מפוקפקים.

האם גורמים אלה מספיקים, כדי לגרום למשבר משכנתאות בישראל? בהחלט לא. לכל הדעות, הגורם הדומיננטי והחשוב ביותר במשבר המשכנתאות בארה"ב היה התרחבות חמורה של העוני תחת הממשלים הימניים והתרוששות של חלקים נרחבים באוכלוסיה האמריקאית. אותן קבוצות באוכלוסיה, ובעיקר עובדים בעלי שכר נמוך ובינוני ומובטלים, נאלצו לפנות לשוק הפיננסי וליטול הלוואות, על מנת לנסות ולשמר את רמת חייהם (הנמוכה) ולספק לעצמם שירותים בסיסיים כגון בריאות.

הכלכלה הישראלית, שבה מתחולל כעת אחד המשברים הקשים בתולדותיה, פולטת מאות אלפי עובדים ומשליכה אותם לזרועות האבטלה. ואילו האבטלה ושחיקת השכר, הנלוות אליה, גורמות להתרחבות העוני, המצוקה והפערים החברתיים.

בתנאים כאלה, כאשר מצד אחד המפוטרים ואפילו העובדים מתקשים לפרוע את המשכנתאות וההלוואות שנטלו, וכאשר מצד שני ישנו אינטרס של בעלי הון ושל חברות ההון בהרחבת שוק המשכנתאות – עלולה גם בועת הנדל"ן המתהווה בישראל להגיע לפיצוץ. ופיצוץ כזה הלא הוא משבר משכנתאות מהסוג שהתרחש בארה"ב, ואשר דרדר את כלכלתה למשבר כלכלי עמוק ביותר.

בעולם

הקומוניסטים במולדובה:

מקום ראשון ללא אפשרות לשלוט

הקומוניסטים במולדובה, המחזיקים בשלטון זה שמונה שנים, היו בבחירות שנערכו ב-22.7 שוב המפלגה עם התוצאות הגבוהות ביותר – 45 אחוזים מהקולות. אך ברוב זה בקלפי לא די, שכן ארבע מפלגות האופוזיציה מהמרכז ומהימין זכו ב-49 אחוזים.

מערכת הבחירות היא השנייה שנערכת במולדובה בארבעת החודשים האחרונים. הנשיא היוצא, ולדימיר ורונין, פיזר את הפרלמנט, אחרי שהמחוקקים לא הצליחו להגיע להסכם על זהות יורשו. ורונין, שמכהן כנשיא מאז 2001, אינו רשאי להתמודד לכהונה שלישית בשל מגבלה חוקתית. מפלגתו הקומוניסטית של הנשיא אמנם ניצחה בבחירות לפרלמנט שנערכו באפריל, אך בעקבותיהן נערכו הפגנות אלימות, שמאחוריהן, כמו בהפגנות דומות במזרח אירופה, עומדים גורמים מערביים. שלושה בני אדם נהרגו בעימותים, שפרצו ברחובות המדינה וזרעו הרס רב.

בפרלמנט הנוכחי יש לקומוניסטים 48 צירים, ולימין – 51 . אך כדי להקים ממשלה נחוצים 61 צירים. לכן ייתכן שבעוד שלושה חודשים ייערכו בחירות נוספות.

פרויקט חוף הצוק וחבריו

חופים הם משאב יקר מציאות, האמור להיות נחלת כ-ו-ל-ם.

מאת **נטע אחיטוב**

מגדל חדש מזדקר על חוף הים של תל אביב – פרויקט חוף הצוק קוראים לו. 105 מטר מקו המים. צמוד לסי אנד סאן. 400 סוויטות הוא מכיל, פרויקט חוף הצוק. באופן רשמי הוא אמור לשמש חצי שנה כמגורים וחצי שנה כבית מלון. כי הרי אסור לבנות מגורים בקו החוף. הוא יהיה מלון חוף הצוק במשך חצי שנה ופרויקט חוף הצוק במשך חצי השנה השנייה. עוד מגדל, שוב על חוף הים, גם הפעם ספק מלון ספק בית דירות יוקרתי.

אין חדש תחת השמש. אולי רק כמה מיטות שיזוף על הגג. איש לא יועמד לדין, כי איש אינו עובר על החוק. היבש. באופן רשמי.

ובאופן לא רשמי? באופן לא רשמי, כל מי שלא יכול להרשות לעצמו לקנות במקום דירה - אכל אותה. רצועת חוף נוספת נגזלה מאיתנו, ואין דבר, כמעט, שאנחנו יכולים לעשות בנדון.

אז מה, אם בשנת 2004 נחקק החוק להגנת החופים, שקובע כי אסור לבנות פחות ממאה מטרים מקו המים ואסור שתהיה זו בנייה למגורי קבע (כלומר יותר מחצי שנה)? מישהו בישראל חשב אי פעם, שחוק הוא חוק, או שחוק הוא משהו שצריך לאכוף, או שכולם – עשירים ועניים – שווים בפני החוק? כנראה שלא. אז בונים 105 מטר מקו המים ומייעדים ל"מלונאות" במשך רוב ימות השנה. הראו לנו את האנשים, שיפנו את ביתם היוקרתי למשך חצי שנה ויעניקו אותו לתיירים חביבים, המגיעים לישראל, רק כדי לא לעבור על החוק. אם לנו זה נראה חשוד, איך זה שזה לא נראה חשוד לאיש? אולי לשכנים מסי אנד סאן?

החוק להגנת החופים, מעבר לעובדה שהוא חוק סביבתי, שנועד להגן על הסביבה החופית כאוצר טבע, גם נועד לצמצם את הפער בין עשירים לעניים. חופים הם משאב יקר מציאות, שאמור להיות נחלת כ-ו-ל-ם, כך סברו הוגי החוק. אבל לא ככה חושבים הקבלנים, חברות הבנייה ואנשי הממון, שרוצים לגור על החוף כדי לשמוע את רחש הגלים כשהם פותחים את החלון, אבל אם אפשר, אז בבקשה לא ברחוב הירקון, שם שומעים גם שאון מכוניות.

אבל לא רק חוף הצוק מופקר לכל המרבה במחיר. לצידו במאבק ניצבים חופים רבים לאורך 196 הקילומטרים של רצועת החופים בישראל: עכו, ניצנים, פלמחים, הבונים, בצת, אשדוד, חופי הכינרת, ועוד ועוד. וכמו שישנם חופים מאוימים רבים, כך ישנם גם איומים רבים בחופים עצמם. תוסיפו למגדלי היוקרה ג'יפים, פסולת, מסעדות, סגירה לאירועים פרטיים (פסטיבלים וחתונות) ותקבלו את יפי חופי הארץ.

ואם כבר הזכרנו פסטיבלים, אז גם בנדון יש מקרה דומה לפרויקט חוף הצוק מבחינת המסקנות העגומות והבלתי נמנעות העולות ממנו. בשנת 2002 אסר בית משפט המחוזי בבאר שבע לקיים את פסטיבל חוף ניצנים, בנימוק שאירוע כזה סוגר את חוף הים בפני הציבור, כלומר בפני מי שלא שילם כרטיס כניסה. מארגני הפסטיבל לא התבלבלו והמשיכו בהכנות לפסטיבל כרגיל, תוך שהם מפרים את הוראות בית המשפט. מישהו אמר 'רפובליקת בננות'?

גם חוף אשדוד הוא נציג מעניין. בכל שנה מיוצרות שם עוד דירות, הן משתבטות בזו אחר זו באורח פלא של אישורים ובניות. לפני עשרים שנה, אושרה תוכנית ל"מרינה ציבורית עבור פנאי ובילוי לכלל התושבים". כעבור כמה שנים, אושרה בנייה של 220 יחידות דיור באותה מרינה, שמספרן גדל בינתיים ל-500. היום תלויה במקום תוכנית עבור 960 יחידות דיור, ומדברים על תוספת עתידית של 275 דירות. הפנאי והבילוי לכלל התושבים הפכו, הפלא ופלא, לשכונת מגורים.

עצוב במיוחד, שכן שמירה על החופים היא תחום שבו מידת ההצלחה של הארגונים הסביבתיים היא הגדולה ביותר. בג"צים וקובלנות רבות שנתקבלו בנושא יעידו על כך. זה בהחלט מאבק שהניב תוצאות יפות. גם החוק לשמירה על החופים הוא חוק מתקדם, חריף וחשוב. אין לזלזל בו או במידת חשיבותו. לכן אי אפשר שלא לתמוה, איך בכל זאת החופים מלאים בבניינים. התשובה פשוטה, וזו גם השורה התחתונה – היעדר אכיפה.

הבדואים בנגב צמאים למים ולהכרה

שיירת מים לכפר הלא מוכר אל עראקיב תצא ביום ו', 14 באוגוסט.

80,000 בדואים אזרחי המדינה, מהם 40,000 תינוקות וילדים, סובלים ממחסור חמור במים, בעוד שכניהם היהודים, שחלקם מתגוררים בישובים קטנים, נהנים משפע של מים לצריכה פרטית וציבורית וגם לחקלאות.

הממשלה ממשיכה להתייחס לתושבי הכפרים הלא-מוכרים בנגב כאל בניה החורגים: היא גוזלת את אדמותיהם, משמידה את יבוליהם, ומנסה לכפות את יישובם מחדש בעיירות צפופות ומוכות אבטלה.

שבט אלטורי רכש לפני 100 שנים אדמות בכפר אל עראקיב והתיישב בו. בתחילת שנות ה-50 של המאה ה-20, תושבי הכפר סולקו ממנו, ואדמותיהם הופקעו לטובת "רשות הפיתוח".

לפני כעשר שנים שבו בני השבט לאדמות אבותיהם בכפר הממוקם צפונית לרהט ומערבית לכביש 40. מאז שובם, הם נתונים לפעולות עונשין מצד השלטונות, ההורסים את בתיהם ומשמידים את יבולי הדגנים.

לפני כמה חודשים, סיכם הכפר עם חברת מקורות על חיבור לרשת המים. לצורך כך, חברת מקורות התקינה שעון מים והכפר החל בהכנות לפריסת צנרת לבתים. אך בפקודת מנהלת הבידואים בנגב (גוף ממשלתי), השעון הוסר והסיכוי לקבלת מים זורמים נמוג. לכפר יש בור אגירה, שקיבולתו 120 מ"ק מים. שיירת המים נועדה למלא את הבור באמצעות מיכליות מים.

תרומות לשיירת המים ניתן להעביר בהמחאות לפקודת "מטה הקואליציה", ת"ד 1335, כפר-סבא, 44113.

יבוטל תמריץ לשלילת דמי אבטלה

הנהלת שירות התעסוקה הנהיגה תוכנית תמריצים, המזכה את העובדים בלשכות התעסוקה בבונוס של עד 20% ממשכורתם. הבונוס, העשוי להסתכם במאות שקלים, ניתן לעובדים בלשכות שהצליחו לעמוד בשלושה יעדים: השמה מוצלחת של מובטלים בעבודה; קבלת הזמנות חדשות לעובדים; ושלילת דמי אבטלה ממובטלים שסירבו לקבל מישרה שהוצעה להם.

ועדת העבודה והרווחה של הכנסת דנה ב-29 ביולי בתשלום שכר עידוד לעובדי לשכות התעסוקה, אשר "הצליחו" לשלול דמי אבטלה ממובטלים. הדיון התקיים בעקבות הצעות לדיון מהיר, שהגישו ח"כ מוחמד ברכה (חד"ש), יחד עם הח"כים ג'מאל זחלקה (בל"ד) ואילן גילאון (מרצ).

בדיון טען יוסי פרחי, מנכ"ל שירות התעסוקה, כי הנהגת שכר העידוד עבור שלילת דמי אבטלה לא הגדילה את מספר הסירובים שנרשמו, ואשר גררו אחריהם שלילת דמי אבטלה או הבטחת הכנסה. למרות זאת התאחדה ועדת העבודה והרווחה בדרישה, שמרכיב שלילת דמי האבטלה יוצא משכר העידוד המשולם לעובדי לשכות התעסוקה. מנכ"ל שירות התעסוקה הבטיח לפעול ליישום ההחלטה הזאת.

הקומוניסטים היוונים במחאות המוניות נגד גירוש מהגרי עבודה

בימים האחרונים נערכו באתונה ובסלוניקי הפגנות נגד גירוש מהגרי עבודה, אותן יזמו המפלגה הקומוניסטית היוונית ו"חזית העובדים הפעילים". המפגינים מחו נגד הגזענות הממוסדת וזו של קבוצות הימין הקיצוני נגד מהגרי העבודה. המפגינים מחו נגד "הפוגרומים שערכו שוטרי הממשלה הניאו-ליברלית נגד מהגרי עבודה ועובדים פלסטינים וסומאלים". פעילים קומוניסטים אף ניסו, ללא הצלחה, למנוע גירוש פליטים ומהגרי עבודה מנמל סלוניקי.

הקומוניסטים היוונים החלו להפיץ ברחבי המדינה סיסמאות נגד הגירוש והאפליה, שהמרכזית ביניהן: "עובדים יוונים ועובדים זרים – מאוחדים נגד הניצול".

שיירת מים לכפר פלסטיני ליד רמאללה

שיירת מים לכפר הפלסטיני קרוואת בניי זייד, נפת רמאללה, תיערך ביום שישי, 7 באוגוסט בשעה 13.00, בשיתוף פעולה עם מועצת הכפר וארגונים פלסטיניים ובינלאומיים. בשיירה ישתתפו מיכליות מים, אוטובוסים ומכוניות פרטיות. בין הארגונים השותפים לשיירת המחאה: מק"י, חד"ש, בנק"י, אנרכיסטים נגד הגדר, בת שלום, גוש שלום, יש גבול, לוחמים לשלום, מחסום ווטש, מרצ, סדקה-רעות, פרופיל חדש, קואליציית נשים לשלום ורופאים לזכויות אדם.

יציאה לשיירה ביום שישי, 7.8, בשעה 12.00:
מתל-אביב, חניון רידינג; מרמאללה, כיכר אל מנאר; ומירושלים, חניון גן הפעמון.
הרשמה מוקדמת manor12@zahav.net.il

קומוניסטים פלסטינים פתחו מוקד חדש למחאות נגד גדר האפרטהייד

עשרות פעילים של מפלגת העם הפלסטיני הפגינו ב-31.7 נגד גדר האפרטהייד ליד הכפר עזון. עם השלמת הקמת הגדר, הכפר יכותר מכל הכיוונים ותוותר רק דרך גישה אחת, שתמשיך להיות בשליטת כוחות צה"ל. המפגינים נשאו דגלי פלסטין ודגלים אדומים, ושלטים בערבית, בעברית ובאנגלית, שבהם נכתב: "די לכיבוש". מפלגת העם הפלסטיני מתכננת לערוך הפגנות דומות מדי יום שישי ועד לפירוקה של הגדר.

מכון אמיל תומא למחקרים פלסטיניים וישראליים
ביום ה', 6 באוגוסט, בין השעות 17.30-21.00
באולם תיאטרון אל-מידאן, מגדל הנביאים, חיפה
כינוס פתוח

לשלום במזרח-תיכון חופשי מנשק גרעיני ומנשק להשמדה המונית

בשעה 18.00 – דברי פתיחה: עיסאם מחול, יו"ר מכון אמיל תומא; יונה יהב, ראש עיריית חיפה; ראמז ג'רייסי, ראש עיריית נצרת ויו"ר ועד ראשי הרשויות המקומיות הערביות.

בשעה 18.15 – מושב א':
שלום או אטום במזרח-התיכון
פרופ' אבישי ארליך, המכללה האקדמית ת"א-יפו; גדעון ספירו, הוועד הישראלי למען מזרח-תיכון חופשי מנשק אטומי; עיסאם מחול.

בשעה 19.00 – מושב ב':
הגרעין הישראלי, הכור בדימונה והשאלה הסביבתית
פרופ' (אמריטוס) קלמן אלטמן, הטכניון; ח"כ ד"ר דב חנין (חד"ש), יו"ר השדולה החברתית-סביבתית; ד"ר עדנה גורני, אישה לאישה, חיפה

בשעה 20.00 – מושב ג':
מול ההשתקה סביב מדיניות הגרעין הישראלית
ד"ר רוחמה מרטון, נשיאת רופאים לזכויות אדם; ד"ר יהודה עיתאי, מדען חוקר; שרון דולב, גרינפיס ישראל

מק"י – סניף תל-אביב

קורס קצר ללימוד רזי התקציב

בימי ה' בשעה 19.30,
בגדה השמאלית, אחד העם 70, ת"א.

6.8 – כיצד משרת התקציב את המדיניות הניאו-ליברלית?

13.8 – תקציב 2009-2010 והדרכים להיאבק בו.

לא נדרש ידע מוקדם. ההשתתפות בקורס ללא תשלום.

ת"ד 26205, ת"א 61261, טל' 03-6293944, פקס 03-6297263, info@maki.org.il
אתר מק"י : www.maki.org.il , אתר חד"ש : www.hadash.org.il